

Betel

Gullaug kirke

1905 - 2005

Børge Sørli

Betel
Gullaug kirke

1905 - 2005

Utgitt av Frogner Menighetsråd

Innhold

Side:

7	I begynnelsen var Ordet
8	Forord
9	Hilsen fra biskop i Tunsberg, Laila Riksaasen Dahl
10	Betel
11	Begynnelsen
12	Sang til innvielsen i 1905
13	Pådriverne - hvem var de?
14	Gullaug kirke i biskop Jens Nilssøns fotspor
15	Ufredstider og bedehusinnvielse
16	Det ble Betel!
18	Grana fyller 87!
19	Virksomheten de første årene
20	Innviet til kirkelig bruk Betel i krigsårene
22	Kirkeklokke til Betel Enrté 1 krone
23	Jubiléer
25	Glimt fra virksomheten i nyere tid
26	Schack Lystrup 100 år i 1978
27	Elin Gundersen
28	Søndagsskole i 89 år
30	Gullaug Yngres Avdeling - G.Y.A.
31	52 år for Betel!
32	Bedehuset blir til kirke
33	Eierforhold
34	Fast tomteleie i 72 år! Økonomi Å bære vatn og bære ved
35	Orgel Salmesang i Betel
36	Piano Liturgisk inventar og utstyr
40	Epilog av sokneprest og prost i Lier, Steinar Solbakken
41	Tillegg: - Bethels tilblivelseshistorie - Statuter for bedehuset "Bethel".
46	Kilder

I begynnelsen var Ordet –

Joh. 1.1

Foto: Odd Bergill.

Den gamle Bibelen har fulgt Betel fra første tid. På Bibelens første blad står det skrevet med sirlige bokstaver:
“Til bedehuset Betel fra Liers bibelselskab ved N. Aars.”
Nils J. J. Aars var sokneprest i Lier og prost i Asker prosti da Betel ble planlagt og fullført.

Forord

**Det var ikke bare unionsoppløsning det året!
På Linnestranda i Lier ble bedehuskapellet Betel innviet
den 17. september 1905.**

Oppgaven, å ta ansvar for å få i stand et jubileumshefte, oppfattet jeg som spennende og utfordrende, og jeg håper at resultatet vil ha verdi i tråd med hva Betel står for.

Meningen med heftet er å gi noen glimt av 100-åringen og menneskene som har hatt sin virksomhet gjennom et helt sekel.

Angående "kilder", se oversikt bak i heftet.

Det er naturlig at 100 år med dokumenter gir et omfattende stofftilfang. Det ble tidlig klart at sortering av stoff var en viktig del av arbeidet. Jeg har prøvd å huske at helheter bygges opp av detaljer, men for mange detaljer kan skygge for helheten.

Mine valg i forhold til stavemåte trenger en kommentar: Da dette heftet omhandler saker gjennom et helt sekel, har jeg valgt å la den til enhver tid aktuelle skrivemåte/stavemåte, styre valget. Dette gjelder også navnbruk, spesielt "Betel". Eksempelvis er "Gullaug kirke" lite brukt fordi dette er en ny benevnelse på huset. Sitater fra gamle dokumenter er, med enkelte unntak, sitert med den tids ortografi.

Jeg vil rette en takk til alle som har bidradd til å få heftet i stand.

Noen har skaffet bilder, andre har bidradd med nyttig informasjon.

Steinar Solbakken, Kari Johansen og Jan H. Heitman har lest gjennom det meste av manuskriptet, og gitt nyttig tilbakemelding. Jeg vil spesielt nevne Åsmund Lyhus og Håvard Rype ved Lier Bygdetun, og takke for velvillig assistanse i arbeidet med å skaffe gamle bilder og relevant litteratur fra arkivet. Videre takker jeg Odd Bergill for godt arbeid med fotografering i og ved Gullaug kirke.

Der ikke annet er nevnt, har undertegnede skrevet artikkene.

Ellers vil jeg gi uttrykk for takknemlighet for hilsen fra biskop i Tunsberg, Laila Riksaasen Dahl og fra sokneprest i Lier prestegjeld og prost i Lier prosti, Steinar Solbakken.

Lier i juni, 2005

Børge Sørli

Hilsen fra biskop i Tunsberg, Laila Riksaasen Dahl

Det er en stor glede for meg å gratulere med Gullaug kirkes 100 års jubileum!

Utviklingen fram til kirken slik den står der i dag, er et vitnesbyrd om bygdefolkets kjærighet til evangeliet, og deres ønske om at flest mulig må få høre Guds ord.

Drømmen om et bedehus eller kapell ble til virkelighet i et bemerkelsesverdig raskt tempo. Hundreåret har medført endringer og forbedringer, slik at det nå er en kirke som står og korsmerker bygda.

Jeg gleder meg over at dette bygget nå har fått gjort sin velsignede gjerning i hundre år. Jeg gleder meg over bygdefolkets store innsats for sin kirke i alle disse år.

Gå inn i feiringen med takknemlighet over hva kirkehuset har fått bety!

Guds signing fortsatt over alt som skjer med utgangspunkt i Gullaug kirke, til ære for Gud og til hjelp for mennesker!

Beste hilsen
Laila (sign)
biskop Laila

Foto: Arkiv Lier Bygdetun.

Betel

Vi vet ikke helt sikkert hvor gammelt dette bildet er, men et par faktorer tyder på at bildet er fra et av de første årene, kanskje fra 1905. Legg merke til at det ikke er gjerde mellom bygdeveien i forgrunnen og Betel. Til dette forteller styrevedtak fra 12. september 1905: "Hr. H. Wollebæk andrages om tillatelse til å la henstå med opsetning av gjerde til våren." Dette tyder på at bildet er fra 1905. For øvrig vet vi at huset var hvitmalt allerede til innvielsen i september 1905.

En annen detalj vi kan bruke for å tidsbestemme bildet, er pipen over tak. Høsten 1909 fikk denne pipen påsatt en 50 cm høy røkhatt. Protokollen forteller: "En røkhatt besluttet påsatt pipen på den vestre side, ca. 0,5 meter lang over pipen. Lærer Hansen påtok sig å få anskaffet dette." Pipehatten er ikke med på dette bildet. Vi kan derfor være rimelig sikker på at bildet er fra tiden før 1910.

Begynnelsen

Provst N. Aars

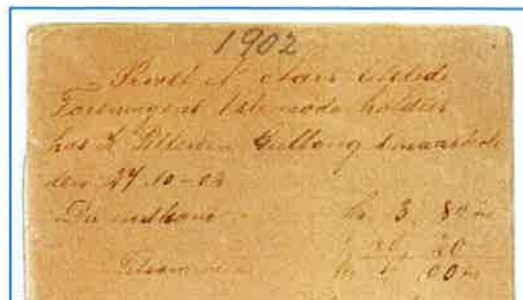
”Ved bibellæsninger på Gullaug skole blev der flere gange uttalt ønskeligheten av å få et bedehus eller et kapell reist i kretsen, hvor der bor mange mennesker, som har lang vei til kirke og sjelden har anledning til å høre Guds ord.”

Det var begynnelsen. Folk i kretsen ønsket å gå oftere til gudstjeneste og veien til Frogner kirke var altfor lang. Så satte de i gang: *“I et møte på Gullaug skole i mai 1902 ble der valgt en byggekomité, som for det første kom til å arbeide som innsamlingskomité, bestående av gårdbr. Scwencke, Gullaug, Karl Olsen, Gilhus, tømmermand H. Klementsén og lærer A. Hansen samt personelkapellan Rynning.”*

Tomtespørsmål er alltid viktig. Det fremgår av historien at gårdbruker H. J. Wollebæk, Linnes gård, *“ved gavebrev av 24.5.02, thinglæst 4.6.02 hadde givet fri tomt til bedehuset.”*

Utover sommeren 1902 ble det arrangert fest og basar for å samle inn penger til prosjektet. *“Allerede samme års høst – begyndte en kvindeforening i Gullaug krets sit arbeide for huset med månedlige møder. Første møde holdtes hos lærerinde frk. Pettersen på Gullaug skole mandag den 27. oktober 1902.”*

Det eldste kjente dokument i Betels historie gir et kort referat av møtet. Vi tar det med både som sitat og faksimile:

“Provst N. Aars tilstede. Foreningens 1. møde holdtes hos K. Pettersen, Gullaug smaaskole den 27.10.02. Der indkom kr. 3,80 + 0,20. Til sammen - - kr. 4.00.”

Denne foreningen, de første årene bare kalt ”kvindeforeningen”, arbeidet iherdig mot målet: Et nytt bedehus eller kapell i Gullaug krets.

Historien om hvordan huset ble til finner vi i *“Betels tilblivelseshistorie”*. Sitatene ovenfor kommer fra denne. Det er et bemerkelsesverdig tempo denne saken utviklet seg med. Allerede etter to år var det samlet inn kr. 2000. Lier herredsstyre bevilget kr. 1000, og dermed var tilstrekkelig kapital sikret til å realisere byggeplanene.

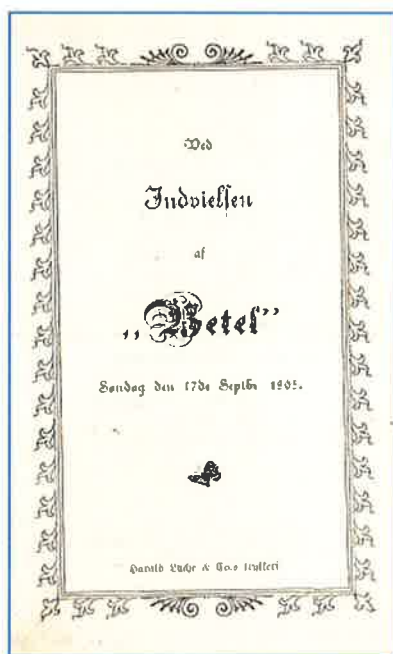
Arbeidet på tomta startet i januar 1905. Grunnarbeid på tomta og tilkjøring av stein til grunnmur ble utført som pliktarbeid av kretsens gårdbrukere. Først i april kunne tømmermannsarbeidet begynne, og etter to måneder, den 5. juni, stod det laftebygde bedehuset ferdig.

Jeg tror nok at ethvert menighetsråd med byggeplaner i dagens samfunn ville misunne byggekomiteen pga solid økonomi. *“ – huset hadde kostet vel 5000 kr., og den nuværende gjeld på dette beløp seg til ca. 800 – 900 kr”*, heter det i redegjørelsen ved innvielsen 17. september samme år. I januar 1907 ble restgjelden ettergitt av Lier herredsstyre, og dermed var huset

gjeldfritt. Det gikk med andre ord mindre enn fem år fra innsamlingen begynte til bygget var gjeldfritt.

Du kan lese hele "Betels tilblivelses-historie" under Tillegg bak i heftet.

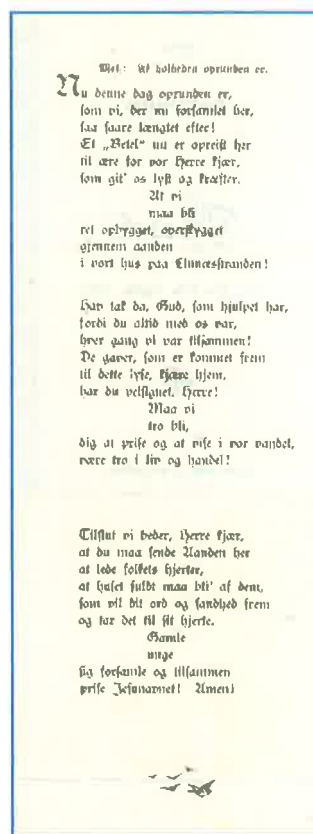

Sang til innvielsen i 1905

Faksimilen av sangen skrevet til innvielsen forteller ikke hvem som hadde skrevet sangen. Går vi til referatet i lokalavisa 1905, får vi svar på spørsmålet: "Derefter ble en for anledningen af lærerinde frøken Pettersen forfattet sang avsunget."

Hvem var så denne frøken Kitty Pettersen? Jo, vi møter henne igjen som en av de mest sentrale personene i Betel – sammenheng de første årene. Det var hos henne, lærerinne ved Gullaug småskole, kvinneforeningen hadde det første møte 17.10.02. Mer om dette i artikkelen "Begynnelsen".

Utpå høsten 1905 startet den samme frøken K. Pettersen søndagsskole på Betel sammen med Marie Holte. I 1925 skaffet hun "et vakkert plyshette til bruk innenfor alteret."

Faksimile av sangen fra 1905.

Pådriverne - hvem var de?

Det var mennesker med omsorg for at folk i kretsen skulle få anledning til å høre Guds ord, som ved iherdig arbeid, med støtte fra lokalbefolkningen, den offisielle kirken og Lier kommune, realiserte ønsket om et gudshus på Linnestranda.

Hvem var de som ivret for et bedehus på Linnestranda? Folk som ikke følte seg hjemme i den offisielle kirken? Folk som opplevde et behov for et annet miljø? Neppe, - men dokumentene sier ikke noe direkte om dette. Historien om hvordan huset blir til røper ikke forskjeller i teologisk oppfatning som motiv for å bygge bedehus. Snarere det motsatte.

Vi siterer fra skriv til Lier herredsstyre om økonomisk støtte til bygget:
"Det (bedehuset) er tænkt nærmest at skulle blive til hjælp for den talrige befolkning i den nedre del av Frogner der har lang og besværlig kirkevei."

Kontakten mellom lokale pådrivere og den offisielle kirken har vært god fra starten av. Personellkapellan Rynning var medlem av byggekomiteen, og prost N. Aars var til

stede i det første møte i kvinneforeningen høsten 1902.

Vi ser av referatene at det var et gjensidig ønske om å stå sammen om oppgaven. På den ene siden er det tydelig at lokalbefolkningen ønsket den offisielle kirkens representanters deltagelse, på den andre siden er det tydelig at prost og prest ved sin deltagelse ønsket å støtte planene.

Den nevnte kvinneforeningen utgjorde utvilsomt den viktigste grupperingen blant de lokale pådriverne. Da byggekomiteen ble nedsatt, ble mennene mer direkte engasjert i arbeidet. Likeledes har menn i kretsen i alle år vært aktive i "husets bestyrelse".

I statuttene for Betel heter det i §3:
"Husets bestyrelse skal bestå af sognepresten samt 4 inden kretsen valgte personer. - -" I praksis ser vi at sognepresten også hadde anledning til å delegere denne oppgaven til sin kapellan.

Det var mennesker med omsorg for at folk i kretsen skulle få anledning til å høre Guds ord, som ved iherdig arbeid, med støtte fra lokalbefolkningen, den offisielle kirken og Lier kommune, realiserte ønsket om et gudshus på Linnestranda.

Betel fra 1906-1910. Foto: Arkiv Lier Bygdetun.

Gullaug kirke i biskop Jens Nilssøns fotspor

Pådriverne for å bygge et bedehus eller kapell i Gullaug krets, hadde i sin iver for oppgaven røtter tilbake til biskop Jens Nilssønn, biskop i Oslo på slutten av 1500 – tallet. Besitteren på Linnes gård i 1593, kapellan i Lier, hr. Niels, kunne ikke ane at eieren av gården 300 år senere skulle gi tomt til en ny kirke i nedre Frogner, 2 – 3 pilskudd vest for gården.

Biskop Jens Nilssønn var på visitasreise i Lier i 1593. Fotograf: Morten Brun. Utlånt fra Oslo Domkirke.

Den første kirken i nedre del av Frogner sogn var “Huseby capel” på gården Huseby.

Kapellet var, ifølge Biskop Eysteins jordebog – den røde bog, innviet til St. Olav. Da biskop Jens Nilssøn var på visitasreise i 1593, stod kapellet, men ”på fallendes fot.” Det hadde ikke vært i bruk siden reformasjonen i 1536.

La oss følge biskopen på hans reise fra overnatting hos sokneprest Hr. Olluf Pharsen (1) i Frogner prestegård, innom gårdene på Huseby og Linnes, og videre ned til fjorden hvor båten ventet. Kapellanen i Lier, Hr. Niels, besitter på Linnes, var med på turen. Vi fornyer språket noe, men gir ordet til biskopen selv:

”Den 19. september, om morgenen ved 7 slet, dro vi fra hr. Olluf i Lier - - til Michel Nilssens gård på Huseby ret gjennom fegearden og hadde et gammelt kapell som der står og kalles St. Ollufs kapell, på den venstre hånd.

Derfra drog vi mot syd og sydøst 3 pilskudd til Hexaa (Lierelva) - - . Der la vi ut med en båt ved hr. Niels sin gård Lindnæss, som ligger på østsiden rett ved elven, og hr. Niels var med oss. Så rodde vi sørover et stykke, i det samme kom hr. Olluf i Lier etter, og vi la til land og tok ham med i båten.”

Biskopen forteller videre hvordan de rodde ”3 eller 4” pilskudd - - og kom til *Drems aa.* (Drammenselva.) Visitasreisen skulle fortsette.

En regner med at St. Olavs kapell på Huseby ble revet først på 1600-tallet, med andre ord få år etter at biskop Jens drog forbi på sin visitasreise.

Så gikk det 300 år. I biskop Jens sine fotspor reiste et nytt gudshus seg. Ringen er sluttet, fra det gamle St. Olavs kapell på Huseby, noen pilskudd mot syd, - til Betel - Gullaug kirke, på Linnesstranda.

Fotnote: 1. Du kan lese mer om Oluf Pharsen i ”Frogner kirke 1694 – 1994”, side 24.

Ufredstider og bedehusinnvielse

Halfdan Sommerfeldt Rynning kom til Lier som personellkapellan i 1898.

Den 17. september satt Norges statsminister Michelsen i harde forhandlinger med Sveriges statsminister Lundeberg. Tropper stod oppmarsjert på begge sider av grensen, situasjonen var truende for fedrelandet. Med dette som utenrikspolitisk bakteppe, ble bedehuset Betel innviet på Linnestranda i Lier.

Den 7. juni, to dager etter at bedehuset på Linnestranda stod ferdig fra tømmermannens hånd, erklærte Det norske storting: "...foreningen med Sverige under en konge er oppløst som følge av at kongen har ophørt at fungere som norsk konge". Det var kong Oscar II's ønske om å stoppe Det norske storting i konsulatsaken, som utløste reaksjonen i stortinget.

Det ble en tilspisset situasjon i forholdet mellom de to land. Norske myndigheter fikk støtte fra det norske folk for sin linje gjennom folkeavstemming den 13. august. Det ble avgitt 368 392 stemmer for 7. juni beslutningen, og 184 mot. Fra begge sider ble det samlet tropper i grenseområdene. I Karlstad foregikk forhandlinger på statsministerplan i perioden 31. aug. -23. sept. Forhandlingene førte fram til en overenskomst, Karlstadtraktaten, som ble godtatt av begge lands

nasjonalforsamlinger. Den 26. oktober anerkjente til slutt kong Oscar II Norge som "en fra Sverige avskilt stat". Med dette var unionen endelig oppløst.

Vi kan forsøksvis tenke oss situasjonen. Trussel om krig mellom broderfolkene måtte gjøre sterkt inntrykk. Mange hadde familie eller kjente utkalt i de norske styrkene som lå ved grensen. Midt under forhandlingene i Karlstad, er det så duket for innvielsesfest i det nyoppførte, hvitmalte bedehuset.

I lokalavisens referat fra innvielsen leser vi følgende fra pastor Rynnings tale:
" Pastoren bad for huset og han bad for fedrelandet og for at de forhandlinger som nu førtes måtte lede til et godt og gavnlige resultat. Til slutning talte gårdbruger Chr. Nordby over Joh. 14,27: Fred efterlader jeg eder, min fred giver jeg eder - -, og sa blant annet: "Vi har nettopp i disse dage havt en liden fornemmelse af hva en national ufred vil føre med sig: Tab av menneskeliv, sorg, nød og økonomisk ruin."

De 200 menneskene som var til stede, har opplevd innvielsen i en blanding av spenningsfylt uro for landets fremtid og takknemlig fortrøstning til Herren, som i dette hus skulle tilbees og lovsynges.

Det ble Betel!

Hva heter barnet? Bedehus - Bedehuskapell - Kapell - Kirke?

De første årene er "bedehus" ofte brukt, men hva var navnet?

"Tilblivelseshistorien" viser at både "bedehus" og "kapell" var aktuelle som betegnelse på det planlagte bygg:

"Man indbyder herved til at tegne bidrag til et bedehus (eller kapell) som agtes opført på Linnestranden i nærheten av Birkelunden hvor hr. Wollebæk har skjænket fri tomt. Bedehuset (kapellet) - - -"

Senere i samme historien ser vi at navnespørsmålet har fått sin avklaring:

"Ved kvindeforeningens møde hos Schwencke den 28.11.04 blev bedehusets navn bestemt til "Betel".

Så vet vi det. Omtrent ett år før innvielsen hadde barnet fått sitt navn: Betel. Et bibelsk navn som vi kjenner igjen fra fortellingen om Jakobs drøm, 1. Mos. 28, 10 – 19.

"Da Jakob våknet av søvnen, sa han: -- Her er Guds hus, her er himmelens port! -- Han gav stedet navnet Betel."

Det gikk ikke mange årene før det dukket opp ønske om å bygge ut Betel til kapell. Allerede i 1910 forelå det planer for de nødvendige forandringer, blant annet tårn. Ombyggingen med tilleggsutstyr var kalkulert til ca. kr 3000,-. Hvordan det gikk med denne planen ser vi i protokollen:

"Man fant at der for tiden var vanskelig å skaffe de fornødne midler tilveie til å bestride utgiftene ved den beregnede omforandring og besluttete inntil videre å la saken i bero."

Betel sett fra vest. Foto: Arkiv Lier Bygdetun.

Det skulle gå nye 40 år før tårnet kom på plass.

De første 88 år var navnet Betel, selv om betegnelse kunne variere fra "Bedehuset" til "Bedehuskapellet Betel".

Det kan se ut som om

noen helst ville snakke om bedehus, mens andre hellt over mot betegnelsen kapell. I denne spenningen møter vi den noe underlige sammenstilling i begrepet "Bedehuskapellet Betel". Da planen for å innvie Betel til "kirkelig bruk" ble presentert for folk i kretsen, la sokneprest V. Koren vekt på at "huset kunne få beholde sitt preg av bedehus."

Dette viser at det fantes en fløy som ønsket å beholde bedehuset, samtidig som et samlet styre gikk inn for planen om innvielse til kirkelig bruk. Eksempel på denne begrepsbruken møter vi i korrespondansen mellom Styret for Betel og myndighetene i forbindelse med erstatningsoppgjøret etter krigen. "Bedehuskapellet Betel" er i disse dokumentene en vanlig benevnelse.

Etter at eierskapet ble overdradd til Frogner menighet i 1988, er det opp til Frogner Menighetsråd å fatte vedtak angående Betel. Styret for Betel kapell fremmet forslag om navneendring til Gullaug kapell. I februar 1993 fattet menighetsrådet vedtak om at navnet skulle endres i overensstemmelse med forslaget. Samtidig ble det vedtatt at det skulle stiftes en kapellforening til erstatning for "Styret for Betel". Foreningen fikk navnet "Gullaug kapellforening."

Så gikk det bare noen få år, og navneskifte ble igjen aktuelt. Bakgrunnen for navnbytte fra "kapell" til "kirke" finner en i kirkeloven. Etter at betegnelsen "Gullaug kirke" hadde vært i bruk en tid, ble overgangen markert på årsmøtet i kapellforeningen i 1997. Fra da av snakker vi om Gullaug kirke og Gullaug kirkeforening. Gullaug kirkeforening arbeider med oppgaver delegert av Frogner menighetsråd. Styrlleder i jubileumsåret er Grete Bergill.

Styret i Gullaug kirkeforening i jubileumsåret. 1. rekke fra v. Nina Fredriksen, styreleder Grete Bergill, Ruth Netland. 2. rekke fra v. Anne Elisabeth Brenne Brunæs, Gunnar Nicolaisen, Ingrid Heen, Hans Bernhard Justad og Leif Arne Aannestad. Foto: Odd Bergill

Grana fyller 87!

Hvis grana kunne fortelle hva den hadde sett!

Alle som fra tid til annen er innom Gullaug kirke vet at det står et mektig grantre ved det nordøstre hjørne av bygget. På omslagsbildet er grana gjemt bak tårnet. Vi vet litt om denne grana. I årsmeldingen for 1918 leser vi: *"Granhekket er plantet rundt Beteltomten."* Regnskapet viser at det ble betalt kr. 17,- for granplantene! Vi kan altså se for oss en granhekk som omkranset huset. Trærne på østsiden fikk stå lengst, men nå er det bare denne ene grana som står igjen. Jeg lar fantasien løpe - hva kan 87-åringen fortelle?

Om 25-års jubileum i 1930 og om 40-års jubileum tredje juledag i 1945: Festen måtte utsettes til bygget var kommet noenlunde i stand etter at tyskerne hadde brukt huset i årene 1943 - 1945. Med sorg i barnålene innrømmer den å ha vært vitne til at Betel ble vandalisert i de årene. Tenk deg; Betel brukt som vulkaniseringsverksted!

Men de fleste av grantreets minner er positive:

- Ser du alle menneskene som har arbeidet for at huset skulle være en tjenlig ramme rundt virksomheten? Maleren, snekkeren, mureren, ja, det kan lages en lang liste. Folk på dugnad eller som betalte arbeidere gjorde en innsats. Noen med bundingen, synåla eller bakstefjøla, andre med skrivesakene og regnskapsbøkene.

- Hører du klokkeklangen fra den nye kirkeklokken julaften 1948? Grenene begynte å svinge med i pur glede!

- Hører du sangen fra 1975, fra 1980 og 1985? Da ble det arrangert henholdsvis 70-, 75- og 80-års fest.

- Og så alle dåpsbarna, søndagsskolebarna, barna i misjonsforeningen, konfirmantene, yngres, deltakerne i kvinneforeningene, i indremisjonen, i bibellesningene, i sangkorene, i gudstjenestene, juletreffestene og basarene! Ja, grana har sett dem alle

- Ser du brudefølgene og begravelserfølgene? Mennesker i glede og i sorg.

Det er en allsidig og stor virksomhet grana kan fortelle om, en virksomhet som har vart i 100 år. Den ser med spent forventning frem til 100-årsjubileet, og undres på hva fremtiden vil bringe!

Virksomheten de første årene

Huset skal benyttes til forkynnelse av Guds ord.

Det var ikke tvil om hva huset skulle brukes til. Den 12. september 1905 hadde den nyvalgte "Bestyrelsen for bedehuset Betel" sitt første styremøte.

Møteprotokollen viser at det skulle arrangeres innvielse søndag 17. september. Videre ble det satset på gudstjenester, oppbyggelige møter, bibellesninger, misjonsmøter og søndagsskole.

Statutter for Betel var utarbeidet til styremøte i oktober 1905. Disse statuttene ble vedtatt i kvinneforeningsmøte den 28. januar 1907. Formålet med huset fremgår klart av følgende:

§1 Huset benyttes:

- 1. til forkyndelse av Guds ord,*
- 2. til sammenkomster, hvorved Guds rige søges fremmet, alt i overenstemmelse med vår lutherske bekjendelse.*
- 3. Foredrag av almennyttig art, men ikke beregnet på oppbyggelse, kan med bestyrelsens samtykke afholdes i huset, når sikkerhed haves for, at de ikke indeholder noget, der strider mod kristendom og luthersk tro.*

(Statuttene er i sin helhet tatt med som tillegg bak i heftet.)

Det viser seg at tilslutningen til forskjellige deler av virksomheten har variert gjennom årene. La oss se på søndagsskolen som eksempel. Den startet opp allerede høsten 1905, men allerede i 1911 ser vi at virksomheten stopper opp:

"Søndagsskolen har – efter i lengre tid å ha ført en hensygnende tilværelse – sluttet sin virksomhet."

Etter en pause ble søndagsskolearbeidet startet opp igjen sommeren 1918 med Schack Lystrup som søndagsskolelærer. Søndagsskolen holdt det gående til i 1990-årene. (Se egen artikkel om søndagsskolen.)

Årsmeldingen fra 1927 forteller om stor aktivitet på Betel. Noen tall utfyller bildet:

- 7 høymessegudstjenester
  - 3 aftengudstjenester
  - 3 møter med konfirmantundervisning
  - 9 indremisjonsmøter
  - 3 hedningemisjonsmøter
  - 2 søndagsskolemøter
  - 1 møte for sjømannsmisjonen
  - 1 basarkveld for santalmisjonen
  - 1 møte til valg av menighetsråd
  - 1 årsmøte for Betel
  - 9 fester (5 juletefester, konfirmantfest, ungdomsfest, 1 ordinær fest)
  - 2 basarer, hver med seks møter, med andre ord; 12 dager/kvelder
  - ca 12 misjonsmøter
  - månedlige kvinneforeningsmøter
  - søndagsskole og barneforening annen hver søndag
- "Antallet av sammenkomster blir således adskillig over 100."*

Jo, vi kan saktens la oss imponere. Og vi vil nok, nærmest som en refleks i vårt indre, spørre oss selv: Hvorfor har vi ikke tilsvarende aktivitet i dag?

Betel sett fra øst, før 1930. Foto: Arkiv Lier Bygdetun.

Innviet til kirkelig bruk

3. juledag 1923 ble Betel innviet til kirkelig bruk.

Høsten 1922 foreslo sokneprest og prost V. Koren at Betel skulle *"innvies til kirkelig bruk."* I sitt forslag la han vekt på betydningen av lokalbefolkningens oppfatning av saken, og at det var små forandringer som var nødvendige. Han forsikret at huset kunne beholde sin karakter av bedehus, og at styringsformen kunne bestå. Etter at saken hadde gått vegen om menighetsråd, menighetsmøte til Det Kongelige Kirke og Undervisningsdepartement, kom godkjennelsen datert i Kristiania den 21. august 1923.

Godkjennelsen ble gitt på betingelse av at følgende utstyr ble anskaffet: Alter, knefall, liten kneleskammel, døpefont med døpefat, alterduk, 2 lystemer, en mugge og et par håndklær. Alt utstyr skulle være flyttbart, slik at det kunne oppbevares i et eget avlåst rom utenom gudstjenestene. I løpet av høsten ble alt utstyret skaffet til veie, og 3. juledag 1923 ble Betel innviet til

kirkelig bruk av prost V. Koren. I det geistlige følge var, foruten prosten, residerende kapellan Riddervold og pastor Rynning. Som kirkesanger fungerte Schack Lystrup og som organist lærer A. Hansen. Tre barn ble døpt ved gudstjenesten om formiddagen, og om ettermiddagen var det stor fest.

Betel i krigsårene

Deutsche Wehrmacht brukte huset som beboelseshus, vulkaniseringsverksted og lagerplass.

Vårdagene 1940 ble Norge okkupert av den tyske krigsmakt. Den 3. april 1940, seks dager før invasjonen i Norge, ble det holdt årsmøte på Betel. I årsmeldingen for 1939 finner vi de første nedtegnelser om krigen i Europa.

" - - Tross de vanskene stormaktskrigen førte med seg – også for vårt land – fikk vi – av Herrens miskunnhet – fortsette vår vanlige virksomhet på Betel også dette år. Og dette takker vi Gud for. – "

Det første krigsåret gikk virksomheten som vanlig, men i 1941 spisset det seg til. Utpå vinteren 1941 kom det krav fra politimesteren om å oppgi navn på medlemmer av Betelstyret, samt opplysninger angående kvinneforeningen.

Årsmeldingen for 1941 forteller:

"Da det av kommunale myndigheter ble antydnet at vi muligens måtte overlate Betel til militære formål, ble det gjort henvendelse både fra menighetsrådet, soknepresten og formannen i Betelstyret om at huset nødvendigvis utelukkende burde benyttes til kristelig virksomhet, og vi ble heldigvis forskånet fra det antydede."

Så kunne virksomheten fortsette også det andre krigsåret, men i 1942 ble det innskrenkninger. Vi lar igjen protokollen tale: *"Også dette året fikk vi fortsette virksomheten på Betel, men med en del innskrenkninger p.g.a. "tidens pinaktighet". Den siste del av året var huset stengt - grunnet møteforbud for difterisyrkens skyld."*

Det var på forsommeren 1943 det skjedde: Den 25. juni 1943 ble Betel beslaglagt av tyskerne. Protokollen bærer preg av at forholdene var vanskelige. I forbindelse med det siste styremøte før huset ble okkupert, lyder det: *"Styremøte holtes på Betel torsdag 17. juni 1943. Underskrevne tilstede."*

Det skulle gå mer enn to år før det ble skrevet mer i møteprotokollen. Vi siterer: *"29. september 1945: Mer ble ikke protokollert den dagen (17.6.43). Styret gjorde vedtak om at i okkupasjonstida skulle styrets forhandlinger føres muntlig. Både formann og kasserer har derfor unnlatt å føre til protokolls i denne tida."*

Det er tydelig at situasjonen ble oppfattet dramatisk og utrygg. Om okkupantenes bruk av huset får vi høre: *"Tyskerne brukte huset først som beboelseshus og senere som vulkaniseringsverksted og lagerplass m.m. Heldigvis hadde vi fått tid til å fjerne det vesentlige av innboet og fått det til oppbevaring hos flere i nabolaget."*

Den 25. juli 1945 ble huset frigitt, og oppryddingen kunne begynne. Huset var blitt betydelig ramponert, så det var nødvendig med omfattende reparasjoner.

Betel kunne feiret sitt 40 – års jubileum den 17. september den høsten, men festen måtte utsettes til huset var noenlunde i stand igjen. Det led mot jul, og søndag 16. desember kunne sokneprest Nissen holde den første gudstjeneste på Betel etter frigjøringen.

Søndagsskolebarn ved Betel i 1946/47.
Utlånt fra Wego

Kirkeklokke til Betel

Julaften 1948 lød klokkeklngen for første gang utover Linnestranda. Betel hadde fått kirkeklokke!

Foto: Odd Bergill

Kirkeklokken ble gitt som gave, men vi forstår at historiens bakteppe har både lyse og mørke partier. Mørke partier minner om vonde krigsår som brakte sorg og savn. Lyse partier som minner om menneskers evne til å holde fast på viktige verdier midt i sorgen.

Det gikk 43 år før Betel fikk sin kirkeklokke. I menighetsbladet for februar 1949 leser vi at "bedehuskapellet Betel" har fått kirkeklokke. Vi gir ordet til en av Betels mest trofaste medarbeidere, Schack Lystrup:

"En ny kirkeklokke, gitt av fru ingeniør Else Johnsen, Gullaug, til Bedehuskapellet Betel, Linnestranda, ble tatt i bruk julaften da

høytiden ble ringt inn. Kirkeklokken er støpt i O. Olsen & Søns klokkestøperi, Nauen pr. Tønsberg, og har følgende inskripsjon: "Til minne om vår sønn Ulf, f. 26.6.1919, d. 7.10.1928. Til minne om min ektefelle Alv A. Johnsen, f. 31.1.1885, skutt 14.10.1943."

Klokken er ganske stor, gir dyp og ren tone og kan høres i flere kilometers omkrets."

Klokken ble midlertidig plassert i en støpel ved siden av Betel, men allerede 2. januar 1949 var arkitekt Nilsen fra Drammen til stede ved gudstjenesten og gjorde rede for hvordan det kunne bygges et klokketårn over hovedinngangen. Dette ble realisert ved ombygging i 1950.

Entré 1 krone!

Betelstyret planla 40-årsfesten som skulle gå av stabelen 3. juledag 1945. Samtidig skulle Gullaug søndagsskole og Gullaug indremisjon feires. De hadde bestått i henholdsvis 27 og 25 år.

Veteraner i Betel-sammenheng ble innbudt. Programmet bød på taler, sang og musikk og selvfølgelig; bevertning! Betel kvinneforening bød på kaffe, smørbrød, hveteboller og wienerbrød. Og så: **Entré 1 krone!**

Betel 1980. Foto: J.O. Brodersen

Jubiléer

Når 100-årsfesten for Gullaug kirke feires, står arrangementet i en solid festtradisjon. Jubileer har det vært mange av! Alle jubileer tar sitt utgangspunkt i begynnelsen. Betel ble innviet 17. september 1905.

Rekken med jubileer startet med 25-årsfest søndag 21. september 1930. Betels 25-årsberetning finnes i arkivet som håndskrevet originaldokument. Vi sakser noen setninger fra begynnelsen av dokumentet, men først; len deg tilbake i stolen, lukk øynene, gå 75 år tilbake i tid. Du sitter i en dunkel, men festpyntet sal sammen med mange forventningsfulle mennesker. Den 52 år gamle lærer og formann i Betelstyret står på talerstolen, han skal lese 25-års beretningen. Han løfter blikket og begynner: " *La Kristi ord bo rikelig hos eder! Kol. 3,16. Det var denne*

Pauli formaning som gav støtet til det arbeidet som resulterte i Betels innvielse for 25 år siden. Folket i denne del av bygden hadde på grunn av lang kirkevei sjelden anledning til å høre Guds ord. For å råde bot herpå blev huset bygget - Betel - Guds hus."

Neste anledning til å feire Betel var 40-års jubileum i 1945. Fem vonde krigsår var tilbakelagt, og merkene etter krigsårene var mange og merkbare. Tyskerne brukte Betel de to siste krigsårene, og det var nødvendig med omfattende reparasjoner før huset igjen kunne tas i bruk for sitt egentlige formål. Jubileet skulle egentlig vært feiret 17. september, men måtte utsettes til nødvendig oppussingsarbeid var gjennomført. Vi kan kanskje forestille oss den glade og takknemlige stemningen i festlokalet da sokneprest Nissen holdt festtalen på 40-årsfesten fredag 28. desember 1945.

Betel 2005. Foto: Odd Bergill

Et halvt sekel er passert, og 50-årsfesten ble feiret lørdag 17. september 1955. Mye er forandret. Huset har fått tårn og kirkeklokke, prester har kommet og gått, men legg merke til: *“Lystrup leste Betels og Betelvirksomhetens 50-årsmelding med utgangspunkt i 25-årsmeldingen han hadde skrevet i 1930.”*

Det gikk nye 20 år før menigheten på Betel igjen var samlet til jubileumsfest. Vi er kommet fram til året 1975, og dagen er onsdag 17. september. Menighetsbladet, 8/75, skriver at: *“Bedehuskapellet Betels 70-års jubileum ble feiret med en hyggelig fest den 17. september for en fullsatt sal. Festen ble ledet av fru Elin Gundersen, som åpnet med en vakker prolog hun hadde skrevet for anledningen.”*

Fra en enkel begynnelse, som et laftebygd bedehus, fremstod 70-åringen som en vakker liten langkirke med ca. 100 sitteplasser, slik vi kjenner Gullaug kirke i dag.

Vi kan videre konstatere at Betelmenigheten i 1970 - 80 årene var inne i en svært jubileumsglad periode. Jubileum hvert femte år er ikke dårlig!

“Herre samle nå oss alle, om ditt dyrebare ord-” kunne gjerne stått som overskrift over dette referat -, skriver Menighetsbladet, 10/1980, i sitt referat fra 75-års festen, onsdag 17. september, og fortsetter: *“Ja, i denne sangstrofen ligger kanskje gjemt og*

fortettet alle de bønner og alt det strev som utgjør bakgrunnen for huset Betel og alt det dette vesle gudshuset på Linnestranda står for. Betel står der som et håndfast resultat av at Gud har gjort denne bønnen levende i menneskehjerner – både hos dem som bygde, og hos dem som har fortsatt på Betel – Herre samle nå oss alle, -”

Så gikk fem nye år, og Betelmenigheten var klar for å feire 80-års jubileum søndag 15. september 1985. Vi ser av årsmeldingen at det ikke var lagt opp til noen storslagen fest, men markering ble det: *“Søndag 15. september arrangerte Betel kvinneforening en hyggelig kirkekaffe for på den måten å markere kapellets 80-års jubileum.”*

100-årsfesten er planlagt til lørdag 10. september 2005.

Glimt fra virksomheten i nyere tid

Kirken er stedet der vi møtes i sorg og glede. I glede over det nye liv som blir båret til dåpen, konfirmanten som tar imot velsignelsen til videre liv, gleden som knyttes til to mennesker som har funnet hverandre og ønsker å stadfeste dette i kirken - men også sorgen over et kjært medmenneske som menigheten overgir i Guds hender når dette livet har tatt slutt.

Barnedåp i Gullaug kirke 2. juledag 1989. Dåpsbarnet er Mari Sørum Melaaen. Foreldre: Ingrid Sørum Melaaen og Morten Melaaen. Foto utlånt av familien.

Familiegudstjeneste i Gullaug kapell i 1991. Prest Helge Ruud. Foto: Jan H. Heitman.

Konfirmasjon i Betel kapell 26. april 1987. Det har ikke vært vanlig med konfirmasjon i Gullaug kirke, men vi kjenner til tre tilfeller. Konfirmant Ragnhild Sørli hadde fått utsatt konfirmasjonen pga sykdom. Her flankert av sokneprest Jørgen Nørstelien t.h. og kapellan Einar Salvesen etter konfirmasjonshandlingen.

Brudevigsel i Gullaug kirke 24. april 1993. Stine Frøyland er nettopp viet til sin utvalgte, Øistein Aaby. Foto utlånt av familien.

Schack Lystrup 100 år i 1978

Foto utlånt av familien.

Denne prektige 100-åringen har satt sitt preg på Gullaug krets. Hans virke som lærer på Gullaug skole, og hans utrettelige arbeid for Betel, søndagsskolen og annet kristent arbeid, er bare å beundre, - heter det i menighetsbladets hyllest til jubilaranten i novembernummeret for 1978.

Da Lystrup fylte 70 år, skrev Menighetsbladet: "Skolestyrer Schack Lystrup fylte 70 år den 31. oktober, og vi vil gjerne også her i Menighetsbladet bringe ham en hjertelig hilsen og lykkeønskning, selv om det kommer post festum.

Lystrup ble født den 31. oktober 1878 i Sogndal i Sogn, og har hele 46 års virke bak seg som lærer i folkeskolen. Hos oss har han vært ansatt ved Gullaug skole siden 1917, og har vært en særdeles dyktig lærer.

Det kristelige og kirkelige liv i vår bygd har på så mange måter nydt godt av hans innsats. Han er formann i Gullaug indremisjon, organist på Betel, en så velkjent og populær søndagsskolearbeider at han går under navnet "Søndagsskole-Lystrup".

Videre har han i en årrekke vært medlem av Frogner Menighetsråd, hvis formann han for tiden er. Dertil har han vært formann i Buskerud krets av Norsk Søndagsskoleforbund og medlem av kretsstyret for norsk Misjonsselskap likesom han har gjort en stor innsats i kretsens indremisjonsarbeide. Vi bringer ham

hjertelig takk for det rike arbeide han har lagt ned i skole og menighet i vår bygd og ønsker Guds velsignelse over fremtiden!"

Først da han gikk i sitt åttiende år takket han av som formann i Betelstyret. Han avsluttet årsmeldingen for 1957 med følgende formulering: "Jeg takker for den tillit som er vist meg og for all hjelp i arbeidet; men gjenvalg kan jeg av helbreds hensyn ikke motta. Må Gud i nåde signe Betel og virksomheten der!"

Da Lystrup fylte 80 år, fikk han Kongens fortjenestemedalje overrakt av Liers ordfører. I den forbindelse skrev sokneprest i Sylling og redaktør av Menighetsbladet, Charles Østbye, bl.a.: "Når Lystrup fikk denne påskjønnelse, var det nok ikke bare for hans mangeårige virke i skolens tjeneste, men for all den overskuddstjeneste han har nedlagt i Betel menighetskrets i over 40 år. ...hans utrettelige ledelse av bedehuskapellet Betel, i 40 år som styrets formann. Lystrup har rett og slett vært en institusjon i kretsen. Vi gleder oss med ham over kongens påskjønnelse, og ønsker ham hjertelig til lykke med den, så vel som med passeringen av 80 år! Lykke og velsignelse fra Gud over fremtiden, kjære Lystrup, og takk fra dine sambygdinger for all din trofaste og stillferdige innsats!"

Og så opplevde denne aktive mannen å passere 100 år! Enda en gang finner vi at sambygdinger formulerer sin hyllest til denne "institusjonen" i Gullaug krets. Vi sakser fra Menighetsbladets novembernummer for 1978:

"Denne prektige 100-åringen har satt sitt preg på Gullaug krets. Hans virke som lærer på Gullaug skole, og hans utrettelige arbeid for bedehuskapellet Betel, søndagsskolen og annet kristent arbeid, er bare å beundre."

Schack Lystrup døde den 31. mars 1981.

Elin Gundersen

“er født og oppvokst i Betel kapell”, leser vi i *Menighetsbladet* nr. 7/90. Vi sakser videre fra artikkelen som er bygget på et intervju da hun var 81 år:

Elin Gundersen feiret 70-års dagen i 1979.
Foto utlånt av familien.

I fire år hadde kapellet vært i drift da Elin Gundersen så dagens lys.

- Mor var formann i misjonsforeningen, og jeg satt på fanget hennes på Betel. Her har jeg gått på søndagsskole og i barnemisjon, forteller Elin.

Trofast mot kapellet

I alle disse årene har hun vært trofast mot kapellet. Hun overtok formannsvervet i misjonsforeningen etter sin mor, og det er langt mellom hver gang hun forsømmer en gudstjeneste på Betel. Når gudstjenesten er over, hender det ofte at Elin reiser seg og deler noen tanker med menigheten.

Det gjør hun i form av et lite dikt.

Et drygt steinkast fra kapellet på Linnestranda har Elin hjemmet sitt; i det samme huset ble hun født tidlig i vårt århundre.

Blir med oppgaven

- Nå skulle jeg gjerne overlate formannsvervet i misjonsforeningen til andre, men det ser ut til at jeg blir sittende med oppgaven, sier 81-åringen.

- I 1958 var det en større innsamlingsaksjon til Betel. Kommunen ville gi 15000 kroner hvis vi klarte å samle inn like mye. Jeg gikk på 225 hus, og alle steder gav de noe til Betel, minnes Elin Gundersen.

Hun ivrer for utbygging av kapellet. Tomten gir rom for et tilbygg, og kvinneforeningen har ønsket at de midlene den samler inn skulle gå til en utvidelse.

Elin Gundersen døde i januar 1993.

Søndagsskole i 89 år!

Allerede i "Bestyrelsesmøte" den 24. oktober 1905 sa frk. Kitty Pettersen og frk. Marie Holte seg villig til å begynne søndagsskole.

"Søndagsskolen tillates å holde sine møter i Betel uten avgift -", heter det i protokollen på nyåret 1907. Søndagsskolen blir dermed den virksomheten som har vært mest stabil på Betel. Tilslutningen har likevel variert, og i årsberetningen for 1910 heter det:

"Søndagsskolen har - efter lengre tid å ha ført en hensygnende tilværelse sluttet sin virksomhet."

Det gikk åtte år uten søndagsskole, men sommeren 1918 startet den opp igjen med lærer Schack Lystrup som leder. Vi siterer fra innledningen i søndagsskolens protokoll: *"Gullaug søndagsskole ble gjenoptatt av S. Lystrup, form. i Styret for Betel, sommeren 1918. Men regelmessig virksomhet blev det først fra 8. desember s.å. Formand Ole Borgersen, laborant Borge Borgesen og lærer Lystrup gikk nu i gang med en fastere ordnet søndagsskole. Møtested: Bedehuset Betel. Tid: Hver søndag kl. 3. I julen (5.1.19) holdt vi en stor juletefest på Betel - til inntekt for søndagsskolen. Festen, som overvares av ca. 250 mennesker, innbrakte kr. 23,05 i netto."*

Gullaug søndagsskole 1960. Foto utlånt fra Wego.

Søndagsskolebarna samlet ved avslutningen i juni 1991.

Fra da av virket søndagsskolen i ca 50 år uten avbrudd. Tilslutningen var til dels meget god. I 1929/30 hadde søndagsskolen 146 innskrevne barn, og juletefesten 3. juledag 1929 samlet ca 250 deltakere.

Gullaug søndagsskole 25 år - og krigstid

Et spesielt glimt inn i søndagsskolens liv får vi av følgende beretning: Det er krig og Betel er beslaglagt av Wehrmacht. Det er lederen av søndagsskolen, vestlendingen S. Lystrup som skriver, og i denne anledning kommer hans opprinnelige språkform til sin rett: *"Sundag 7. november hadde Gullaug sundagsskule 25-årsfest på Fagerhaug hos leidaren, lærar Schack Lystrup, som hadde vore sundagsskulen sin leidar i desse 25 åri. I den fyrste tidi hadde eg hatt hjelp av form. Ole Borgersen og laborant Borge Borgesen - funksjonærar ved Gullaug Sprengstoffabrikk. Sidan hadde eg hjelp av møller - fab.arb. - Paul Paulsen og so av fleire av borni mine. I juni 1943 vart bedehuskapellet Betel - der sundagsskulen til vanleg vert halden - teken i bruk av utlendingar, so det vart lite gjort i sundagsskulen sist i året."*

Under krigen gikk jeg på søndagsskolen på Fagerhaug, hjemme hos "Søndagsskole-Lystrup", forteller Ingjerd Wego, som senere ble leder av søndagsskolen i mange år. "Det var spesielt å komme inn i stua på Fagerhaug, møblene hadde

Fagerhaug, Gullaug skole før 1925 og bolig for familien Lystrup

malerier som var skumle for ei lita jente. Det var den ene av sønnene til Lystrup, Sigmund, som hadde brukt stolryggene til lerret."

Søndagsskoleforbundet 100 år

"Sundag 20. februar 1944 holdt s.sk. 100-årsfest på Fagerhaug. Det var då 100 år sidan det vart sett i gang fast ordna søndagsskule her i landet. Det tok til på Duesalen i Stavanger. Landsstyret hadde gjeve ut eit minneskrift i dette høve. Dei tri banebrytarane var: Kjøpmann Svend E. Svendsen, fogd S. D. Schiøtz og fru Ragnhild Hærenes. No er det i vårt forbund: 2563 s.sk. med 132.648 barn og 8.132 lærarar."

Etter krigen kom søndagsskolen i gang igjen i 1946. Juletefesten 5. januar samlet 150 barn på Betel, og 20. januar hadde

søndagsskolen sitt første vanlige møte etter frigjøringen.

Søndagsskolens siste år

Tilslutningen gjennom årene var stort sett god. Medlemstallet i 1946 var ca. 60, og i 1951 ble flokken delt i to klasser med til sammen 85 barn. I 1967 ble det pause. Ruth Thormodsrud, som hadde ledet søndagsskolen siden høsten 1962, måtte gi seg på grunn av sviktende helse. På nyåret 1973 startet søndagsskolen opp igjen med Ingjerd Wego og Henning Kirkeng som ledere; Anton Wego og Stein Haukås var medhjelpere. Tilslutningen holdt seg godt i noen år. I årene 1979 – 1985 flyttet søndagsskolen til Grendehuset i Linneslia, men fra høsten -85 ble den igjen drevet på Betel fram til 1994, da den ble nedlagt på grunn av liten tilslutning.

Gullaug Yngres Avdeling - G.Y.A.

ble stiftet i august i 1951 hjemme hos familien Spilling.

Fru Martha Spilling var den drivende kraft bak det nystartede laget. Referatbok fra møtene og "Gullaug-posten", en håndskrevet lagsavis, gir oss bilder av virksomheten. Fast møtested var Betel. La oss bla i referatboka, der en av ungdommene har ført referatet i pennen: "25. september 1951: På møtet sist var det 32 stykker. Fru Spilling ledet møtet. Vi begynte med en sang, og fru Spilling holdt en liten andakt. Ann-Mari Mørck spilte et par stykker på pianoet. Det første stykket het: Ungdommen kommer, og det andre het: Scherzo av Josef Hayden. Fru Spilling fortalte om misjonen. Så leste Torunn Karlsen et stykke som het: Utenfor teltet. Etterpå sang vi noen rundsanger. Annemor Trægde avsluttet møtet. Til slutt sang vi en sang."

Ingjerd Johansen

"Gullaug-posten" var et fast innslag på G.Y.A.-møtene. Redaksjonsansvaret gikk på omgang blant de unge. "Gullaug-posten", 16. utg. 2. årgang, 25.3.52, har Ann-Mari ansvaret for, og vi sakser:

Si alltid sannheten

Om den berømte frihetshelt George Washington fortelles følgende fra hans barndom: *Da han var 10 år, hadde han fått en liten øks av sin far som han var meget glad i. For å prøve den skyndte han seg ut i hagen og hogde en ring i barken på alle trærne i en allé som hans far hadde plantet. Gutten forstod ikke følgene av sin gjerning. Da faren fikk se ødeleggelsen, trodde han først at det var noen ondsinnede mennesker som hadde gjort det og lot sin vrede gå ut*

over den antatte gjerningsmannen. Gutten skalv av forskrekkelse, men betenkte seg ikke. Han kastet seg ned for sin far og bekjente at det var han som hadde gjort det. Faren stod stum av overraskelse, men straks omfavnet han gutten sin. "Kjære gutten min", sa han, "du gir meg hundre ganger større erstatning enn det tap som du har forårsaket ved din ubetenksomhet. Jeg er lykkelig over at jeg har et barn som ikke lar seg hindre av noen fordel eller frykt i å si sannheten." Det er slike gutter og jenter som blir til noe her i verden. Løgnen er menneskenes verste fiende, og de som lar seg binde av den, kommer til å leve et ulykkelig liv.

Slike fortellinger med et moralsk budskap finner vi mange eksempler på i "Gullaug-posten", men vi finner også en spalte med mat for smilebåndet. Vi sakser fra 17. utg. 9.9.52. Torunn er redaktør:

Veddeløp

I går, da jeg var på veddeløp, gikk min ene skolisse opp. Da jeg bøyd meg ned for å knyte den, kom en nærsynt jockey og spente på meg en sadel.

- Hva gjorde du da?

- Ja, hva skulle jeg gjøre?

Jeg kom inn som nr. 3!

Søndagsskoleavslutning i juni 1992. Foto: Wego

52 år for Betel!

Ingjerd og Anton Wego

En varm junikveld benket vi oss på terrassen hos Wego i Sørumlia. Kaffe og svalende is setter praten i gang. Det er to beskjedne mennesker som sitter foran meg, men jeg vet at disse to representerer en innsatsvilje og en trofasthet som et fåtall kan oppvise. To mennesker som har vist et helt spesielt engasjement i arbeid for menigheten. Dette gjelder forskjellige aktiviteter knyttet til Gullaug kirke, så vel som aktiviteter knyttet til Frogner menighetshus.

“Du må ikke skrive om dette! Det kommer bare av at vi har bodd her bestandig,” sier Ingjerd, og fortsetter: *“Betel har jo vært gudshuset på stedet, det har jo vært mitt åndelige hjem og jeg er døpt der.”*

Vi fremhever at det vel har vært en genuin interesse for huset og virksomheten, og blir ikke imøtegått på akkurat det.

52 år med oppgaver på Betel, er ikke hverdagskost. Ingjerd begynte som søndagsskolelærer sammen med Schack Lystrup og Marthe Spilling et par år etter at hun var konfirmert. Omtrent førti år senere ble det slutt på søndagsskolen, men Ingjerd hadde vært med hele tiden. Fra 1960 har Anton stått ved hennes side. I arbeid med søndagsskolen, i Betelstyret, oppgavene som pedell, klokker og kirketjener. Noen oppgaver har vært betalt arbeid, men mye er utført på dugnad. Men uansett, de to har på en spesiell måte utfyllt hverandre, og oppgavene har blitt løst.

“Nei, jeg har ikke gjort stort,” sier Anton, da vi snakker om dette ut fra det vi har sett! Trofast på plass i kirken for å ringe til gudstjeneste, på kjøkkenet i kirka med oppvasken når det var behov for det. Barn i flere generasjoner husker hvem som hadde ordnet med godteposene til juletreffestene. Hvem er det som har kjørt massevis av lopper og vært kasserer i tilknytning til loppemarked og bokmarked på Frogner menighetshus? Anton! Hvem er det som gjør massevis av håndverksarbeid, for eksempel gulvlegging? Anton! Hvem er det som ordner åresalg og spennende loddtrekking i forskjellige sammenhenger? Anton! Lista kunne gjøres mye lenger, men vi slutter der.

Jo, det er stort det de har gjort, Ingjerd og Anton! Virksomheten i Gullaug kirke og i Frogner menighetshus hadde vært noe annet uten de to. De fortjener hyllest og takk for trofast innsats gjennom mange år.

Bedehuset blir til kirke

Kirkerommet etter den store oppussingen i 50-60-årene. Senere ble benkene byttet ut med stoler.

Det vesle laftebygde bedehuset gjennomgikk flere etapper med ombygging på 1950- 70-tallet. Resultatet er kirken på Linnesstranda slik vi kjenner den i dag.

Hundreåringen har vært gjennom flere perioder med reparasjoner, ombygging og oppussing, men det mest gjennomgripende foregikk på 1950- 60-tallet.

“Et større arbeid ble utført i 1950. Klokketårn ble oppsatt og kirkeklokken anbrakt. Utvendig panel ble påsatt, og nye takrenner med nedløpsrør ble anskaffet. Utvendig ble Betel gitt et strøk maling...”

Utover i 50-årene ble det arbeidet med planer om en større innvendig oppussing av Betel. Drømmen var å få gjennomført dette arbeidet til 50-års jubileet i 1955. Det skulle vise seg at arbeidet var for omfattende til at drømmen kunne oppfylles med hensyn til tidsplanen, men med iherdig innsats ble den gjennomført.

Vinteren 1954 satte styret ned en komité. Ett år senere la komiteen fram en plan for restaurering med kostnadsoverslag. Restaureringen, som var planlagt i samarbeid med arkitekt Harald Østgaard, ville etter planen komme på kr. 29.000.

Arbeidet med finansieringen pågikk samtidig med restaureringsplanene. En innsamlingskomité, med fru Elin Gundersen som den drivende kraft, ble dannet.

Det viste seg snart at folk var villige til å gi. Omtrent 1/3 av midlene ble gitt som gaver fra private, fra næringsliv og bank. Noe i rede penger, og andre gav tilskudd i form av varer eller avslag ved varekjøp. Resten av midlene kom fra kommunale bevilgninger og et mindre lån i Lier sparebank. Planene medførte likevel så store kostnader at restaureringen måtte gjennomføres i flere etapper.

Første etappe gikk i hovedtrekk ut på oppussing av storsalen, lillesalen, ny hovedinngangsdør, nye vinduer, garderobe, ny alterring, alter, prekestol og elektrisk oppvarming. Dette arbeidet var ferdig i 1957.

Andre etappe gikk ut på å sette opp et tilbygg med tidsmessige toaletter og lagerrom i den nordre ende av huset. Protokollen viser at tilbygget stod ferdig i 1961. Arbeidet innebar også at det gamle uthuset ble revet. Første og andre etappe hadde medført en samlet utgift på ca. kr. 65.000.

Den tredje etappen var mindre omfattende og kom først i 1972 - 73. Kjøkkenet ble rustet opp, og det ble satt opp et overbygg over hovedinngangen. Bedehuskapellet Betel var, sett utenfra, blitt til den kirken vi kjenner i dag. Innvendig er det imidlertid godt synlige forandringer. I 1985 ble kirkebenkene byttet ut med stoler. 100 stoler, plastskall med pute i rygg og sete tok over for de gamle kirkebenkene. Det ble også anskaffet 15 sammenleggbare bord. På den måten ble det mulig å møblere til andre typer arrangementer enn gudstjenester og møter. I tillegg skaffet

Kirkerommet 2005. Foto: Odd Bergill.

Betel kvinneforening, med støtte fra Dyno Industrier, seks pyntede stoler til spesiell bruk, for eksempel ved bryllup og barnedåp. I 2002 ble kjøkkenet fornyet, og i 2004 kom det nytt bilde over alteret. I jubileumsåret er kirken blitt malt utvendig, og kirkesalen har fått ny belysning.

Eierforhold

Siden 1988 har Frogner menighet stått som eiere av Betel - Gullaug kirke.

Fra starten i 1905 stod kvinneforeningen som eier. Eierforholdet var til tider uklart, og ble gjenstand for meningsutveksling. Det uklare eierforholdet hadde blant annet sammenheng med at den opprinnelige kvinneforeningen ble delt i to foreninger på slutten av 1920-tallet. Den ene ble kalt Gullaug kvinneforening og den nystartede fikk navnet Betel kvinneforening. Gullaug kvinneforening kan ifølge protokollen ansees som opphørt omkring 1950. Betel kvinneforening ble nedlagt i 1999, etter å ha arbeidet jevnt og trutt for Betel i 70 år, siden starten i 1929. Leder for Betel kvinneforening de siste årene var Gladys Ruud.

Styreprotokollen viser at eierspørsmålet ble behandlet på årsmøtet i 1925. Daværende

sokneprest har funnet grunn til å uttale seg, vi siterer: *“På foranledning måtte sognepresten opplyse at ingen kunde sies å ha eiendomsrett til Betel. Huset eier seg selv.”*

Det vil likevel være riktig å si at kvinneforeningen stod som eiere på vegne av befolkningen i nedre Frogner. Fra tid til annen dukket spørsmålet opp, men endelig avklaring kom først mot slutten av hundreåret.

I 1987 mottok Styret for Betel et brev fra Betel kvinneforening der spørsmålet om eierforholdet ble tatt opp. Betel kvinneforening så for seg en overføring av eierskapet til Styret for Betel. Saken ble behandlet i styret, der sokneprest Jørgen Nørstelien var den som utredet saken. Resultatet finnes dagbokført hos sorenskriveren den 7. september 1988. Vi siterer fra gjeldende skjøte: *“Bedehustomten”, gnr. 112, brnr. 27 av skyldmark 0,05 i Lier, med bedehuskapellet Betel som står på parsellen,” overdras fra “Betel kvinneforening” til “Frogner menighet i Lier prestegjeld, ved Frogner menighetsråd.”*

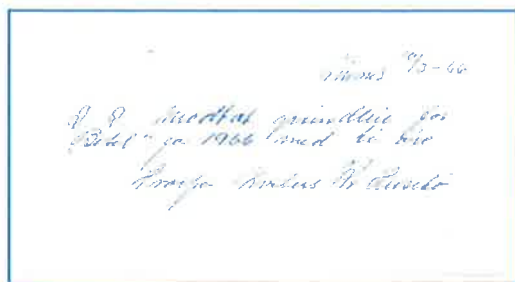

Gullaug kirke 2005. Foto: Odd Bergill.

Fast tomteleie i 72 år!

Gårdbruker Wollebæk på Linnes gård hadde ved gavebrev gitt fri tomt til Betel. Imidlertid skulle det betales en årlig tomteavgift. Regnskapet for 1907 viser at leien er betalt den 9. januar med 10 øre. Denne leieprisen holdt seg uvanlig godt! Kopi av kvittering fra 1966 viser at eieren av Linnes gård har mottatt ”grundleie for Betel med ti øre.”

Siste gang vi finner denne leien ført som utgift i regnskapet er i 1977. Prisen hadde altså holdt seg i 72 år!

Faksimile av kvittering fra 1966.

Økonomi

Vi har tidligere berørt temaet økonomi. Med byggekostnader på ca. 5000 kr, og gjeldfrie to - tre år etter innvielsen, får en inntrykk av at økonomien var god. Tallene alene får oss vel nærmest til å trekke på smilebåndet, men hva skjuler seg bak?

La oss se på hva det kostet å leie Betel i 1907. ”For fester, som afholdes i huset, betales i sommerhalvåret kr 3,00, i vinterhalvåret kr. 5,00. For basarer betales efter nærmere overenskomst.”

I året 1909 viser regnskapet for 1908 inntekter på kr. 200,00, utgifter på kr. 160,00 og en bankkonto på kr. 123,00.

For rengjøring ble det betalt kr. 5,00 per måned, ei tønne kull kostet kr. 2,00 og forsikringspremien var kr. 8,40 per år.

I 1926 kostet det kr. 3,25 å få besøk av feieren, og strømutgiftene for ett kvartal beløp seg til kr. 35,55!

Å bære vatn og bære ved!

Fra starten av var det et enkelt hus uten elektrisitet og innlagt vann. Det gikk mer enn femti år før toaletter innendørs tok over for det gamle uthusets funksjon.

I 1917 ble det lagt inn elektrisk belysning i bedehuset. Regnskapet viser at det kostet kr. 325,-. Dette var ganske mye penger og finansiering måtte til. Protokollen forteller at Gullaug sprengstoffabrikk gav kr. 300, og en større basar innbrakte kr. 500. Dermed hadde en penger både til strøm, maling utvendig og nytt gulv på kjøkkenet. Regnskapet for året etterpå viser at strøm koster. Regningen for strøm for første kvartal lød på kr. 19,50.

De første 20 år av Betels historie måtte vann bæres i hus. Våren 1925 ble det orden på sakene. Betel fikk innlagt vann. På den tiden var det noe som het ”Linnesstrandens fellesvannledning.” Bestyrelsen for Betel fikk tillatelse til å koble på en stikkledning uten å betale den vanlige andelspris på kr. 219,40. Styret for Linnesstrandens fellesvannledning fikk behørig takk for det sjenerøse tilbudet. Så måtte det søkes Drammen kommune om å få vann til Betel ”avgiftsfritt - i motsatt fall til en rimelig godtgjørelse.” I styremøte den 11. desember 1925 ble det referert et brev fra Drammen kommune, der det heter at: “--- borgermester og formannskap i møte den 9. november har fastsatt vannavgiften for Betel til kr. 10,- pr. år.”

Orgel

Tre generasjoner orgel gjennom 100 år!

Det har vært orgel på Betel i 100 år! Tilblivelsehistorien vet å fortelle:
"En barneforening under fru Grøstads ledelse har arbeidet ved månedlige møder og ved basarer for at skaffe orgel til bedehuset. Et sådant blev indkjøbt ved organist Chr. Cappelens assistanse i Kristiania."

En musikyndig ville nok mene at det var et harmonium, et "husorgel" som var i bruk på Betel de første årene. Hva orgelet kostet, får vi heller ikke vite.

Høsten 1937 ble orgelet på Betel byttet ut. Protokollen forteller: *"Det besluttet å bytte Betels orgel med et som pianostemmer og orgelforhandler Nilson, Drammen, har tilbudt oss for 325 kr. Han gir 200 kr. for orgelet på Betel. Differansen, 125 kr., søkes skaffet til veie ved liste-innsamling."*

Etter den store restaureringen av Betel på slutten av 50 – tallet, opplevde menigheten behov for et bedre orgel. Tredje generasjon orgel er dermed på vei. Men også denne gang er det et nytt harmonium det er tale om; pipeorgel har, så vidt vites, aldri vært på tale i forbindelse med Betel.

I 1962 henstilte styret til Betel kvinneforening å være hjelpelig med å skaffe midler til nytt orgel. Et eget orgelregnskap viser at innsamlingen hadde startet året før. Etter at private, Lier kommune, Lier sparebank og Gullaug Kjemiske Fabrikker hadde gitt sin støtte til prosjektet, kunne en gå til anskaffelse av nytt orgel i 1963.

Valget falt på et moderne harmonium med pedallet, fra Vestres Orgel og Pianofabrikk i Ålesund. Dette "orgelet" har elektrisk vifte, så organisten slipper å trække for å få lyd og er bygget med tanke på mindre kirker, kapell og forsamlingshus. Da det nye instrumentet var betalt med kr. 9.200, stod det igjen en liten rest på innsamlingskontoen. Orgelet fra 1963 er fremdeles i bruk i Gullaug kirke.

Salmesang i Betel

I årsmeldingen for 1937 leser vi at:
"En nummertavle med nummerskrin er gitt av Kristian Karlsen." Det omtalte nummerskrin finnes fremdeles. Se bildet. Det var vanlig å avslutte styremøtene med salmesang. En av salmene som ble brukt finner vi i Landstads reviderte salmebok, nr. 53:

*"Herre signe du og råde
og bevare nu oss vel!
Herre, la ditt åsyns nåde
alltid lyse for vår sjel!
Herre Gud, dig til oss vend
og din fred oss alle send!
Fader, Sønn og Ånd til sammen
være med oss alle! Amen."*

Skrin med siffer til salmenummer fra 1937.

Piano

Siden 1960 har det vært piano i Betel. Det første pianoet ble testamentert til Betel av Karoline Klemmetsen. I 1977 ble det bestemt å investere i nytt piano, det kostet kr.10.600. Vi får følgende lille historie om da det nye instrumentet ble tatt i bruk: *"Den elleveårige Stig Førriisdal, Sørumlia, fikk den ære å være den første som tok pianoet i bruk på søndagsskolens juletefest 6. juledag, da han spilte til julesangene."*

Liturgisk inventar og utstyr

Det liturgiske inventar har blitt fornyet gjennom tidene. Viktigst i denne sammenheng er de to periodene 1923 og 1957. I 1923 ble bedehuset utstyrt med det liturgiske inventar som ble forventet i forbindelse med innvielse til kirkelig bruk. I 1957 ble mesteparten av det liturgiske inventaret fornyet i forbindelse med den store oppussingen. Døpefonten har overlevd alle omskiftninger!

Kirkeinventar og utstyr fra 1923:
Alterbord, knefall og liten kneleskammel, alt produsert på Bergfløtt. Inventaret kostet kr. 500,14.

Prost V. Koren var en viktig medspiller på denne tiden. Han skaffet **døpefont og døpefat** fra Sjøstad kirke. Han lovet også å *"medbringe kalk og disk fra Frogner - iallfall til å begynne med."*

25-årsmeldingen forteller: *"Frk. Dora Wollebæk hadde gitt alterduk, frøknene Syvertsen to messinglysestaker, og senere (i 1925) ble mottatt et alterteppe fra frk. K. Pettersen."*

Alterpartiet i 2005. Foto: Odd Bergill.

Altertavle

Da huset skulle innvies til kirkelig bruk i 1923, vurderte styret *"en skrivelse fra maleren Erling Clausen, Drammen, med tilbud om altertavle, pris kr. 1000"* Tilbudet ble ikke godtatt. Valget den gang falt på et bilde som inntil da var plassert over talerstolen. Det skulle gjøre tjeneste som altertavle. Det er usikkert hva dette bildet forestilte, men det finnes et spor: I et udatert avisutklipp under spalten "Fra Lier", heter det: *"Deretter takkede Rynning på kredsens og Bedehusbestyrelsens vegne gårdbruger Grøstad og frue for den vakre gave, som de overraskede dem med i dag. Gaven bestod i et stort bilde i ramme, forestillende Jesus som 12 år gammel gutt sammen med Maria og Josef på vei til Jerusalem."* Kanskje er det dette bildet som ble hengende over alteret til ombyggingen i 1957, men dette er vel å merke et usikkert spor. Ved ombyggingen i 1957, prøvde styret å skaffe midler til altertavle, men resultatet ble at en fikk laget et gyllent kors som ble plassert over det nye alteret. Dette korset ble hengende til 2004, da det ble erstattet av et bilde. Se foto over av alterpartiet.

Dette bildet har det vært vanskelig å finne opplysninger om. Bildet er ikke signert og har ingen synlige årstall som kunne vært nyttig for å spore bildets opprinnelse. Ut fra de sparsomme opplysninger jeg har klart å skaffe, regner jeg det for sikkert at bildet har hatt sin plass i lillesalen i Bragernes bedehus i Albums gate i Drammen. Dette bedehuset ble avviklet i 1978 og det nye bedehuset ble innviet i 1981. I årene fra 1978 til 2004, da bildet ble plassert på alterveggen i Gullaug kirke, har bildet i en periode hatt sin plass i Nøste kapell.

Forfatteren av festskriftet "Det Gamle Bragernes Bedehus og Drammen Indremisjon" - 1981, gir følgende opplysning: "*Bildet var en gave til Bragernes bedehus fra kjøpmann Svenneby i Øvre Storgt. Han drev en sementforretning. Bildet skal være malt av Scjelbred, en mann som var tegnelærer ved den gamle Latinskolen i Drammen*".

Vi vet ikke når bildet er malt. Flere informanter nevner at det fantes to bilder - en original og en kopi, men om dette vet vi ikke noe sikkert, så det blir bare spekulasjoner. Hermed er det duket for nærmere undersøkelser.

Døpefont fra Sjøstad kirke.

Så vidt vites er døpefonten det eneste av det liturgiske inventaret som overlevde restaureringen i 1957. Døpefonten har vært i bruk i Betel siden 1923, da Betel ble innviet til kirkelig bruk.

Korset - over alteret kom i forbindelse med ombyggingen i 1957.

Dette korset fungerte som "altertavle" til 2004, da det ble erstattet av et bilde. Korset er nå plassert i front på prekestolen.

Døpefat

Det aller første døpefatet som var bruk i Betel var utlånt på prøve i 1923 fra gjørtler Larsen i Kristiania. Fatet ble levert tilbake året etter. Prost V. Koren fikk låne et døpefat til Betel fra Sjøstad kirke. Dette fatet ble levert tilbake til Sjøstad i 1950. Protokollen forteller om hvordan Betel, samme år, fikk nytt døpefat. Denne gangen til odel og eie: "*Det ble tatt i øyesyn et vakkert døpefat av sølvplett – gitt av Betel kvinneforening. Døpefatet er gitt til Betel, og har følgende inskripsjon: La de små barn komme til meg! En gave fra Betel kvinneforening.*"

Nattverdkalker

De første årene etter innvielse til kirkelig bruk tok presten med seg utstyr fra Frogner når det skulle feires nattverd i Betel. Senere fikk Betel sitt eget utstyr.

I årsmeldingen for 1937 leser vi:

“Av Gullaug kvinneforening er mottatt som gave 16 særkalker til bruk ved nattverd gudstjenester.” Så vidt vi kan se er disse særkalkene det første nattverdutstyret som tilhører Betel. Senere er antallet økt til 48 særkalker.

Offerposene ble kjøpt inn i 1997 og ble betalt av kirkeforeningen. Foto: Odd Bergill

Liturgisk inventar og utstyr fra 1957

I forbindelse med den store innvendige oppussingen i 1957 ble det meste av det kirkelige inventaret fornyet. Det ble anskaffet **ny alterring, alter, prekestol og kors over alteret**. Mange vil være interessert i hvor inventaret fra 1923 ble av. Imidlertid har vi ikke funnet noen opplysninger om dette. Protokollen forteller også om følgende nye gjenstander som ble gitt til det nyoppussede Betel:

- To store lysesaker til alteret gitt av Anna Wærpen.
- Stor alterkalk i sølv gitt av Gullaug Sanitetsforening.
- Alterduk fra syforeningen ”Kveldshygga” sydd av Marie Hanvik- Hansen
- Duk til dekke over døpefonten gitt av fru S. Andersen

Senere anskaffelser:

Knyttet veggteppe er laget av Elly Mørk. Sannsynligvis fra 1960-årene

1963: Anskaffet klokkestol - laget etter tilsvarende i Tranby kirke.

1987: Anskaffet kirkebøsse - tegnet av Walter Wilhelmsen - og laget på Bergfløtt.

1988: Nye tavler for salmenummer og tilhørende siffer.

1992: Anskaffet lesepult – tegnet av Walter Wilhelmsen – og laget på Bergfløtt.

1997: Anskaffet offerposer til erstatning for kirkebøssa fra 1987.

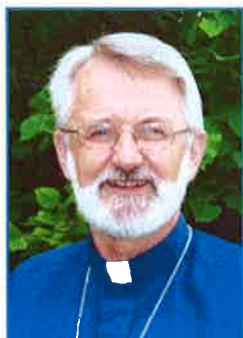

Stolaene er tegnet og sydd av Else - Grethe Sola Holberg.
Søndag 14. oktober 1990 ble de tatt i bruk i Betel kapell.
Materialene ble gitt av Betel kvinneforening.

Messhaket,
Gullaug kirke.

Med blikket vendt mot fremtiden

Gjennom dette jubileumsskriftet har vi vært vitne til en allsidig fremstilling av manges trofasthet mot Gullaug kirke: Ansatte som frivillige har ønsket å holde kirkehuset i god stand. Samtidig skulle kirken være stedet for alle kirkelige aktiviteter i Gullaug skolekrets. Med stor rett kan en si at mange har gjort en stor innsats i denne del av Frogner menighet knyttet til Gullaug kirke.

Hva med fremtiden? Mange nye mennesker har flyttet til Gullaug skolekrets i senere år og opplever kanskje ikke Gullaug som kirken i sitt nærområde. Det utfordrer ansatte og tillitsvalgte til å finne nye tilknytningspunkter hvor Gullaug som kirkested kan være kirken for de mange som bor i kretsen. Men mest av alt går utfordringen til hvert enkelt menighetsmedlem til å se sitt ansvar for at Gullaug kirke er samlingsstedet når:

- kirkeklokken kaller til gudstjeneste
- barna bæres til Gud i dåpen
- nattverdsbordet dekkes og Ordet lyder til tukt og trøst

Jubileum - jeg stanser opp og tankene formes i en bønn for Gullaug: At mange mennesker må høre Guds ord og kunne få en sann tro på Jesus Kristus som sin Frelser og Herre
At opplevelsen av fellesskapet i Gullaug kirke gir glede av å eie Guds velsignelse helg som hverdag.

*Herre, signe du å råde og
bevare nu oss vel!
Herre, la din åsyns nåde alltid
lyse for vår sjel!
Herre Gud, du til oss vend og
din fred oss all send!
Fader, Sønn og Ånd til sammen
være med oss alle!
Amen*

Steinar Solbakken
Sokneprest og prost i Lier

TILLEGG

Innledning

Denne ”tilblivelseshistorie” er avskrift fra ”Forhandlingsprotokoll for bestyrelsen av bedehuset Betel, Lier.” Tilblivelseshistorien finner vi bakerst i protokollen, s. 380 – 374. Dernest finner vi ”Statuter for bedehuset ”Betel” ” på sidene 374 - 370. Jeg holder meg til dokumentets egen ortografi.

Betels tilblivelseshistorie

Ved bibellæsninger på Gullaug skole blev der flere gange uttalt ønskeligheten av å få et bedehus eller et kapell reist i kretsen, hvor der bor mange mennesker, som har lang vei til kirke og sjelden har anledning til å høre Guds ord.

I et møte på Gullaug skole i mai 1902 ble der valgt en byggekomite, som for det første kom til å arbeide som innsamlingskomite, bestående av gårdbr. Scwenche, Gullaug, Karl Olsen, Gilhus, tømmermand H. Klementsens og lærer A. Hansen samt personelkapellan Rynning.

Søndag den 1. juni 1902 holdtes en større fest på Gilhus, hvis hele hovedbygning, man velvillig hadde faaet overlatt, hvor ca 200 mennesker var mødt frem. Der holdtes taler av prestene Maroni og Rynning samt av Edin Holme, Thv. Halvorsen, Chr. Nordby og Gillund. Betaniakoret var velvillig mødt frem og sang nogle sange. Festen var meget vellykket.

Samme uge fredag den 6. åbnedes en større basar på Gilhus til indtægt for bedehuset med tale av provsten Års. Den fortsattes de følgende uger og indbragte i nettoutbytte kr. 900. Allerede samme års høst – begyndte en kvindeforening i Gullaug krets sit arbejde for huset med månedlige møder. Første møde holdtes hos lærerinde frk. Pettersen på Gullaug skole mandag den 27. oktober 1902.

Den 25. februar 1903 havde byggekomiteen møde sammen med kvindeforeningen hos Olsen på Gilhus. Pastor Rynning oplyste, at gårdbr. H. J. Wollebæk ved gavebrev av 24.5.02, thinglæst 4.6.02 havde givet fri tomt til bedehuset. Tomten skulle anvises, når et tilstrekkelig beløb til husets opførelse var samlet. Man besluttede at indbyde til tegning av bidrag til huset og indbydelsen fik følgende ordlyd:

”Man indbyder herved til at tegne bidrag til et bedehus (eller kapell) som agtes opført på Linnestranden i nærheten av Birkelunden hvor hr. Wollebæk har skjænket fri tomt. Bedehuset (kapellet) er tænkt mest at skulle blive til hjælp for den talrige befolkning i ydre Frogner (Laheld, Gullaug, Linnestranden, Husebygaden og Sørum), der med hensyn til kirkevei er særlig uheldig stillet. De tegnede beløb vil blive indkassert i løbet av høsten 1903.” På denne indbydelsen ble tegnet beløb for til sammen kr. 365; af disse ble indbetalt kr. 340.

Basar ble påny afholdt på Gilhus 20.6 – 25.6.03, samt en mindre på Gullaug skole 11.11. s.å. og en fest på Gilhus 20.3.1904.

Samme høst basar på Gullaug skole 25.9. – 9.10.

Den 19. juli 1904 havde byggekomiteen møde hos pastor Rynning; der var da i det hele indsamlet ca. 2000 kr. Man besluttede at indsende til Lier herredstyre følgende andragende: ”Komiteen for et vordende bedehus på Linnestranden andrager herved herredstyret om et bidrag stort kr. 1000 af Lier sparebanks fortjeneste for 1903. I den anledning skal man meddele; hr. gårdbr. Wollebæk har ydet fri tomt til huset og ved privat arbeide i kretsen og omegn er hidtil indsamlet kr. 2000. Bedehusets kostende er antaget til at ville beløpe sig til kr. 4 á 5000”.

Det er tænkt nærmest at skulle blive til hjælp for den talrige befolkning i den nedre del av Frogner der har lang og besværlig kirkevei. Såfremt de fornødne midler indkomme tenkes arbeidet påbegyndt den kommende vinter.”

Dette andragende ble enstemmig indvilget i Lier herredstyremøte d. 28.9.04, og beløbet blev indsat på bedehusets bankbog i Lier sparebank 2.10.04.

Den 20.10.04 havde komiteen møde hos Klemetsen, hvori besluttedes at fremsende til herredstyret komiteens tak for det bevilgede beløp. (Sendt 24.10) Den 25. oktober 1904 blev tomten opmålt og opstukket av hr. Wollebæk og hans agronom Ek samt Klemetsen og pastor Rynning.

Ved kvindeforeningens møde hos Schwencke den 28.11.04 blev bedehusets navn bestemt til ”Betel”.

I begynnelsen af januar 1905 påbegyndtes arbeide ved bortskaffelse af madjord, fremkjøring af sten (ved pliktarbeide af kredsens gårdbrugere) og opførelse af grundmur. Første indkjøb af materialer skede 6. 2. , og 16.2. averteredes anbud på husets opførelse, (tømmermandsarbeidet) at indleveres inden 15. marts. (6 anbud). I begyndelsen af april påbegyndte tømmermand Otto Andersen af Eker med opførelsen af huset, der var ferdig d. 5. juni.

Hr. Schwencke havde velvillig påtaget sig at føre tilsyn med arbeidet.

Den 15. juni havde komiteen møde i bedehuset og besluttede anskaffe inventar etc. til huset. Dette blev bestilt i Nøstet trævarefabrik. Fruene Schwencke og Hals besørgede velvillig indkjøbt lamper, hvortil biskop – tidligere sogneprest i Lier – Hvoslefs sønn havde ydet 50 kr.

Den 14.8. overleveredes huset af komiteen til kvinneforeningen, der valgte bestyrelse.

Den 19.8. åbnedes en basar i huset ved provst Års, og den 17. september fik bedehuset sin indvielse ved formiddagsgudstjeneste, hvor lærer Feet begyndte, pastor Rynning prædikede og gårdbr. Chr. Nordby sluttete. (13. søndag efter tref.) : Luk. 10. 23 – 37 : ”Salige er de øine, som ser det, I ser.”

Frk. Pettersen havde skrevet en sang for anledningen. Lærer Hansen har velvillig påtaget sig at spille orgel ved de officielle regelmæssige møder.

En barneforening under fru Grøstads ledelse har arbeidet ved månedlige møder og ved basarer for at skaffe orgel til bedehuset. Et sådant blev indkjøbt ved organist Chr. Cappelens assistanse i Kristiania.

Den 30. oktober holdtes en fest av kvindeforeningen i det nyindviede bedehus, hvortil provstens, hr. Wollebæk og frk. Wollebæk, byggekomiteen og enkelte andre var indbudne samt barneforeningen. Provst Års begyndte med andagt, hvorefter fru Schwencke ønskede velkommen på kvindeforeningens vegne og frk. Pettersen frembar kvindeforeningens tak til byggekomiteen for deres arbejde med en speciel tak til hr. Schwencke, der har haft den nærmeste ledelse og tilsyn med arbeidet. Pastor Rynning bragte kvindeforeningen en tak for dens trofaste og ihærdige arbejde - takkede hr. Wollebæk fordi han ved at forære tomt havde givet stødet til, at bedehuset så raskt kunde blive opført; samt rettede en speciel tak til hr. Olsen, som den hele tid har været en drivende kraft for at få sagen hurtig fremmet.

Pastor Rynning oplæste ovenstående beretning om husets tilblivelse, og lærer Hansen gav en kort oversigt over regnskabet hvoraf fremgår, at huset havde kostet vel 5000 kr., og at den nuværende gjæld på dette beløb seg til ca. kr. 800 á 900. Man bevertedes med chocolate, kaffe, smørebrød og kage; hvorefter provst Års oplæste en vakker fortelling fra "Bud og hilsen", hr. Olsen frembar en tak til kvindeforeningen i tilknytning til Joh. 7.38 og et varmt ønske for foreningens videre arbejde og bedehusets fremtidige brug, som han ønskede måtte blive til velsignelse for kredsen og Guds riges vækst. Lærer Feet sluttede med andagt.

Statuter for bedehuset "Betel"

§1

Huset benyttes :

1. til forkyndelse av Guds ord,
2. til sammenkomster, hvorved Guds rige søges fremmet, alt i overenstemmelse med vår lutherske bekjendelse.
3. Foredrag av almenntilgitt art, men ikke beregnet på oppbyggelse, kan med bestyrelsens samtykke afholdes i huset, når sikkerhet haves for, at de ikke inneholder noget, der strider mod kristendom og luthersk tro.

§2

Til Guds ords forkyndelse kan huset kun overlades til:

- a) prester, der tilhører den norske statskirke; og
- b) lægfolk, der tilhører den norske statskirke og fra kjendte mænd har godt vidnesbyrd for ren lære og ulasteligt liv.

§3

Husets bestyrelse skal bestå af sognepresten samt 4 inden kredsen valgte personer. Til bestyrelsesmedlemmer bør kun vælges anerkjendt kristelige og kirkelige mænd og kvinder av vort kirkesamfund.

§4

Stemmeberettigede er de mænd og kvinder, over 25 år, der tilhører vort kirkesamfund, hører flittig ordet, lægger kristelig interesse for dagen og i sit liv ikke giver offentlig forargelse.

§5

Bestyrelsen vælger af sin midte formand, viceformand og kasserer. Den varetager husets tarv i alle måder og sørger for, at de opbyggelige forsamliger regelmæssig afholdes.

Formanden - eller i hans forfall viceformanden - sammenkalder bestyrelsen, når det fornødiges, leder dens møder og våger over, at dens beslutninger udføres.

Kassereren fører husets regnskab, der efterat være gennemset af 2 af de stemmeberettigede valgte, fremlægges i et årsmøde hvert år i januar (eller februar) måned. Formand og kasserer fungerer i to år og kan da undslå sig for gjenvalg.

§6

Hvert andet år udgår af bestyrelsen 2. Til nyt valg foreslåes af bestyrelsen det dobbelte antal. De udtrådte kan gjenvælges. De to, som næst de valgte har flest stemmer, indtræder som suppleanter i den orden, som stemmetallet angiver. Valget foregår på årsmødet.

§7

For at bestyrelsen kan være beslutningsdygtig må minst 3 medlemmer være tilstede. Meningsforskjel afgjøres ved stemmetal, i tilfælde af stemmelighed gjør formandens stemme udslaget.

§8

Forslag til forandringer i disse statuter må fremsættes på årsmødet. Det må være indgivet til bestyrelsen mindst 1 måned i forveien. Til dets afgjørelse kræves, at minst 2/3 af de fremmødte er enige i forslaget.

Foranstående statuter blev oplæst i kvindeforeningsmøde i "Bethel" d. 28. januar 1907 og vedtaget af denne.

*Den 29. januar 1907 blev af bestyrelsen andragende indsendt til Lier herredstyre om eftergivelse af den på bedehuset til Lier sparebank hvilende gjæld kr. 800.
Dette andragende blev indvilget af herredstyret i dets møde umiddelbart efter.*

Foranstående utskrift av Betels tilblivelseshistorie og statuter m.v. er av undertegnede konferert med originalen og bevidnes overensstemmende med denne.

V.Koren
sogneprest
(sign.)

J. Chr. Engelstad
fattigforstander
(sign.)

Kilder

De viktigste kildene til historien om Betel, nå Gullaug kirke, er forhandlingsprotokollene fra styremøter, regnskapsbøker og Lier Menighetsblad fra 1948. I tillegg finnes et "arkiv" i form av en skoeske. Denne skoesken inneholder avisutklipp, bankbøker, brev og diverse dokumenter, datert fra 1902 og hen imot vår tid. 25 – årsberetningen og 50 – årsberetningen, som er ført i pennen av Lystrup, finnes i "arkivet". Når det i teksten refereres til "protokollen" så er det en av møteprotokollene fra Styret for Betel det er snakk om. Sitater er stort sett satt i kursiv. Som kilder betraktet, står "*Betels tilblivelseshistorie*" og "*Statuter for bedehuset Betel*", i en særstilling. Disse dokumentene er derfor tatt med i sin helhet, som tillegg bak i heftet.

1. "Forhandlingsprotokoll for bestyrelsen af bedehuset Betel paa Linnestranden i Lier". (Dette er den opprinnelige protokollen for tidsrommet 1905 – 1928; og har ca 150 sider. Noe slitt, format A5.)
2. "Forhandlingsprotokoll for bestyrelsen av bedehuset Betel, Lier"; tidsrom 1905 – 1956 (Side 1 – 122 i denne protokollen er avskrift av den foran nevnte protokoll. Denne protokollen har 380 sider, i god stand, format A5.)
3. Forhandlingsprotokoll for Styret for Betel, Lier; tidsrom 1956 – 1993. Tjukk bok i A4-format, uten sidetall, god stand.
4. Forhandlingsprotokoll for Gullaug kapellforening – Gullaug kirkeforening, tidsrom 1993 - 1999. A-4 format – innbundet med plastperm.
5. Forhandlingsprotokoll for Gullaug kirkeforening , tidsrom 1999 til dags dato. A4-format, protokoll for innliming av løsark.
6. Regnskapsbok for "Kvindeforeningen for Bedehuset"; lita tynn og slitt bok, tidsrom 1902 – 1913. (Det eldste kjente dokument knyttet direkte til Betel.)
7. Regnskapsbok for "Linnestrاندens bedehus", tidsrom 1905 - 1919.
8. Regnskapsbok for Betel, tidsrom 1951 - 1995. Format A5.
9. Regnskapsbok, byggregnskap 1956 - 64. Format A5.
10. "Arkiv", i form av en skoeske med gamle dokumenter, avisutklipp osv helt tilbake til 1905.
11. Diverse regnskapsbøker for Betel kvinneforening.
12. Diverse protokoller fra søndagsskole og yngresarbeid.
13. Lier Menighetsblad 1948 – 2005. Utlånt fra prestekontoret og Lier Bygdetun.
14. Frogner kirke 250 år. Utlånt fra Lier Bygdetun.
15. Frogner kirke 300 år.
16. Gamle bilder – utlånt fra Lier Bygdetun.
17. Diverse bilder lånt privat oa.
18. Biskop Jens Nilssøns visitasbøger og reiseopptegetninger 1574 – 1597. Utlånt fra Lier Bygdetun.
19. Aschehous konversationsleksikon, Kristiania 1923.
20. Norges portræt – galeri, bind 1, Norges geistelighed, Christiania 1906.
21. Torbjørn Bakke: Det gamle Bragernes bedehus og Drammen Indremisjon - 1981.

Tårnkorset er tegnet av arkitekt N. P. Nilsen,
og laget av smedmester Mathias Torgersen.
Korset er 1,5 m høyt og 1m bredt, og kom på plass
i forbindelse med at tårnet ble bygget i 1950.
Foto: Odd Bergill

ISBN 82-994700-1-3